

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació
Direcció General del Patrimoni Cultural
Servei d'Arqueologia i Paleontologia
Biblioteca del Patrimoni Cultural

4578

Detecció arqueològica i estudi territorial de possibles emplaçaments tardoantics i alt medievals a la comarca del Pla de l'Estany

Josep Camprubí Sensada

Avis legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 2.5 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi el titular dels drets i no se'n faci un ús comercial. No es pot alterar, modificar o generar una obra derivada a partir d'aquesta obra. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/legalcode.ca>.

*Detecció arqueològica i estudi territorial de possibles emplaçaments
tardoantics i alt medievals a la comarca del Pla de l'Estany.*

Direcció: JOSEP CAMPRUBI SENSADA
Suport tècnic: RAMON MARTÍ CASTELLÓ

MEMÒRIA INTERVENCIÓ DE 2001

Municipis de:

Banyoles

- Mas Palau

Camós

- Camps de La Coronella
- Vinya dels Borrancs

Cornellà del Terri

- Borgonyà
- Marge davant la rotonda d'entrada a Cornellà del Terri
- Palol de Farga

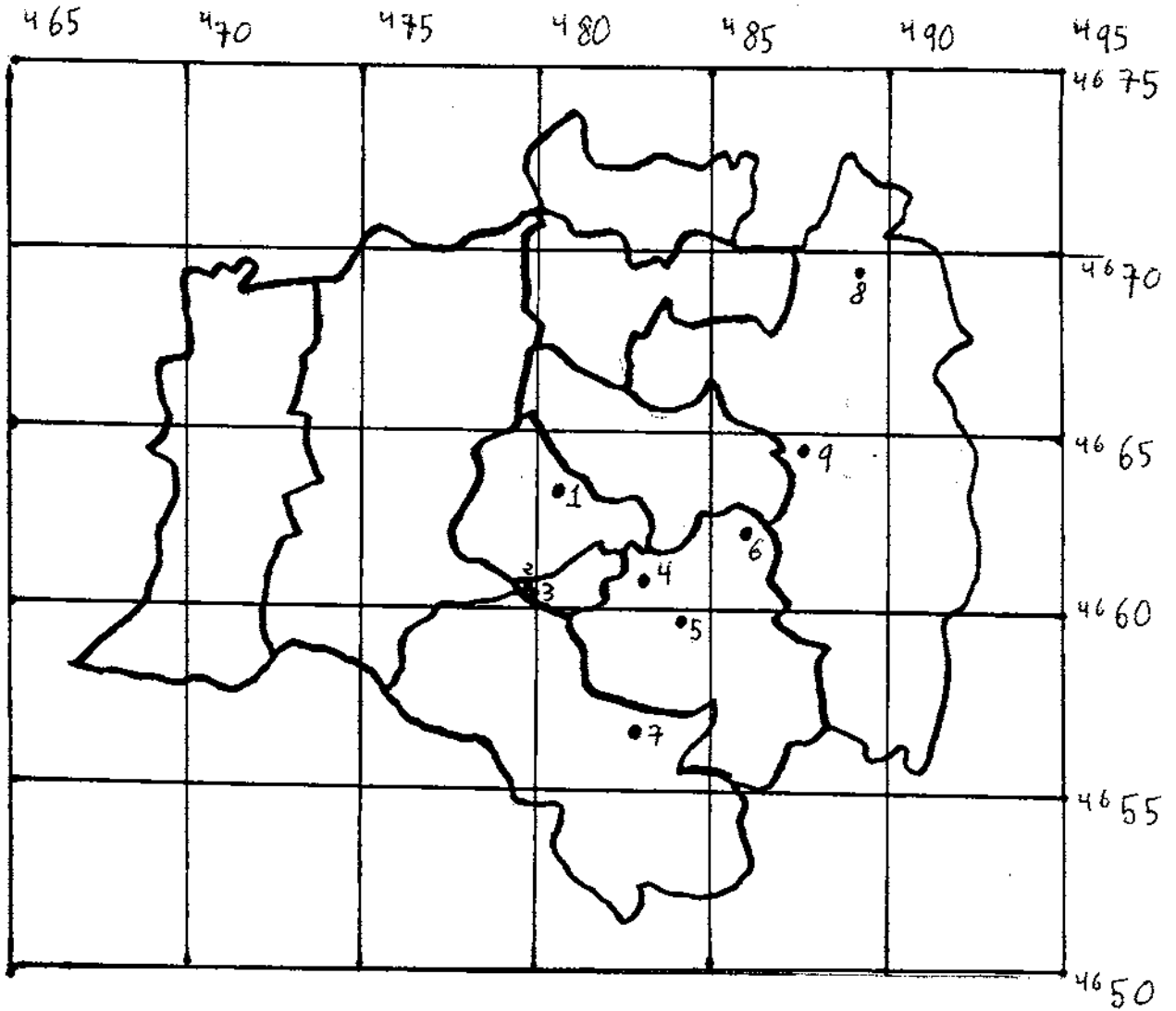
Palol de Revardit

- Castell i església

Vilademuls

- Palol d'Orfes
- Sant Pere de Juïgues

INDRETS PROSPECTATS 2001

- 1) Mas Palau
- 2) Camps de La Coronella
- 3) Vinya dels Borrancs
- 4) Borgonyà
- 5) Marge nucli Cornellà
- 6) Palol de Farga
- 7) Castell i església de Palol de Revardit
- 8) Palol d'Orfes
- 9) Sant Pere de Juïgues

MUN. BANYOLES

Mas Palau (MPL)

A) UBICACIÓ

UTM:DG8063, alçada 200 m. aprox.
Municipi de Banyoles, Pla de l'Estany
Campanya de 2001

B) DESCRIPCIÓ DEL JACIMENT

Es tracta del turó elevat més proper al monestir, un lloc que fins fa uns anys estava rodejat de camps de conreu. Des d'aquest punt s'arriba fàcilment a l'Estany. Prop seu hi havia un canal d'aigua procedent del llac que durant el anys seixanta, en construir-se l'actual Barri de Mas Palau i les anomenades Cases Barates, es va terraplenar.

La casa Mas palau, ubicada al cim, ha sofert moltes remodelacions i s'ha urbanitzat com la resta de la zona. Això ha fet que la prospecció hagi estat difícil i que només ens aporti uns escasos fragments recollits als pocs marges que queden al costat del turó principal. Un fragment (2) podríem considerar-lo medieval-baixmedieval i la resta d'època moderna o contemporània.

B) MATERIALS RECOLLITS

1. Formes ceràmiques

1.1. decoracions

1: reduït amb engalba a les dues cares.

2. Ceràmica informe

2.1. òxidoreductora

2: restes d'engalba a les dues cares. Superfícies uniformes i rugoses. Prima. Força desgredant.

3-5: engalba a les dues cares. Superfícies uniformes i no massa rugoses. Força desgredant.

2.2. reduïda

6-11: engalba dues cares. Diferents gruixos. Superfícies bastant uniformes. Desgredant no gaire visible.

12: engalba a una cara. Superfícies fines i uniformes. Pasta depurada amb poc desgredant.

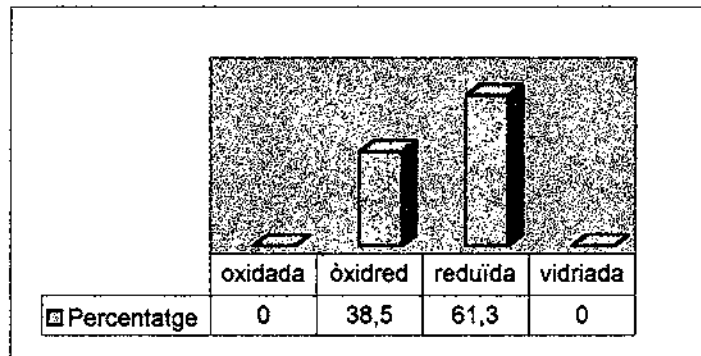
3. Taula i gràfics

3.1. Taula d'elements ceràmics

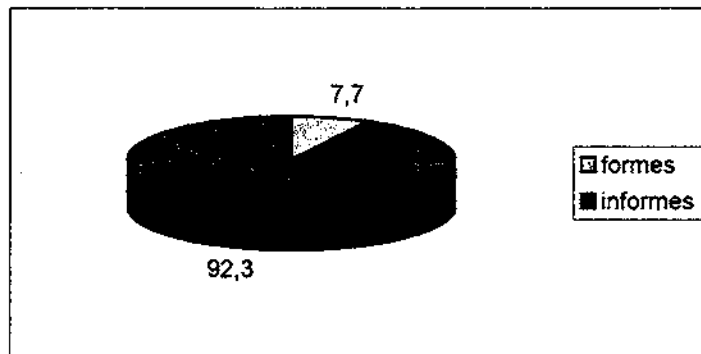
	oxidada	òxidred	reduïda	vidriada	Total
decoracions	---	---	1	---	1
Informes	---	5	7	---	12
Total	0	5	8	0	13

S'han recollit un total de 13 fragments ceràmics.

3.2. Percentatge dels tipus ceràmics

3.3. Percentatge de formes i informes ceràmics

C) OBSERVACIONS

Gran part de les ceràmiques reduïdes presenten una mena de bombolles externes barrejades amb desgreixant.

MUN. CAMÓS

Camps de La Coronella (COR)

A) UBICACIÓ

UTM: DG7961 i DG 7962, alçada 200-245 m. aprox.
Municipi de Camós, Pla de l'Estany
Campanya de 2001

B) DESCRIPCIÓ DEL JACIMENT

Per una venda del 1039 ¹ sabem que existia un lloc anomenat Coronella dins del terme de Matamors (possible transformació de *mata mauros*). Aquest darrer topònim actualment dona nom a una riera que travessa diversos termes municipals del Pla de l'Estany. Els camps de la Coronella, però, és un topònim que encara es conserva al municipi de Camós, al nord del lloc anomenat els Borrancs. Així, si aquest indret estava dins del terme de Matamors, l'emplaçament d'aquest *mata mauros* havia de ser prop seu.

La prospecció dels camps, però, només ens va donar materials contemporanis. Dalt dels cims veïns no vàrem trobar cap indici arqueològic, i la densa vegetació, que en alguns punts ens impedia el pas, tampoc ens va ajudar en la nostra tasca.

C) MATERIALS RECOLLITS

1. Formes ceràmiques

1.1. bases

1: base oxidada de plat o bol, vidriada, decorada externament amb motius florals de diversos colors. Superfícies fines i uniformes. Poc desgrentant.

2. Ceràmica informe

2.1. vidriada

2-6: fragments oxidats recoberts de vidriats de diversos colors. Superfícies fines i uniformes. Poc desgrentant.

3. Taula i gràfics

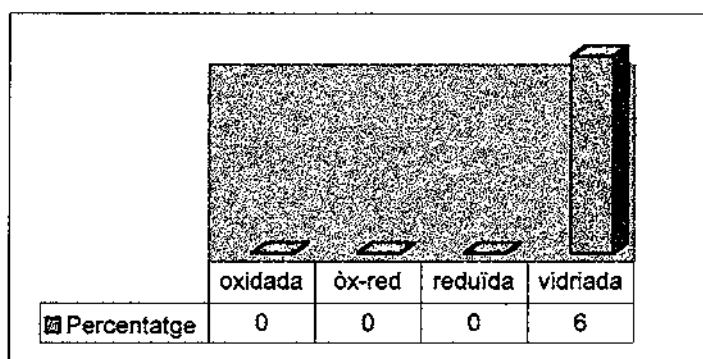
3.1. Taula d'elements ceràmics

	oxidada	òx-red	reduïda	vidriada	Total
Bases	---	---	---	1	1
Informes	---	---	---	5	5
Total	0	0	0	6	6

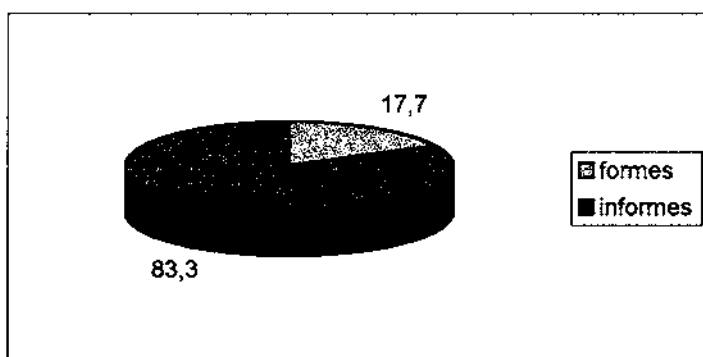
S'ha recollit un total de 6 fragments ceràmics

¹ MARTÍ, R.; *Col·lecció Diplomàtica de la seu de Girona (817-1100)*, Fundació Noguera, vol. 13, Barcelona, 1997, doc. 227.

3.2. Percentatge dels tipus ceràmics

3.3. Percentatge de formes i informes ceràmics

Vinya dels Borrancs del mas Roure-Geldeus (VG)

A) UBICACIÓ

UTM:DG7960, alçada 230 m. aprox.
Municipi de Camós, Pla de l'Estany
Campanya de 2001-12-04

B) DESCRIPCIÓ DEL JACIMENT

Més al sud dels camps de La Coronella i en una zona de conreus situada en un dels turons que l'envolten pel cantó sud, sabien de l'existència d'un jaciment ibèricoromà. Decidirem prospectar l'indret per tal de comprovar si hi havia hagut alguna ocupació medieval posterior que pogués relacionar-se amb el *mata mauros* que cercàvem.

El resultat consistí en una seixantena de fragments d'època ibèricoromana entre els quals destaca ceràmica itàlopompeiana, fet que ens indicaria l'existència del jaciment al voltant del s. II a. C. De materials medievals no en vàrem trobar.

C) MATERIALS RECOLLITS

1. Formes ceràmiques

1.1. nances

2: tros de nansa oxidada de color taronja. Superfícies uniformes i fines. Desgreixant poc visible i fi.
1: arrancada d'una nansa de cuita òxidoreductora d'un contenidor prim. Superfícies uniformes i poc rugoses. Desgreixant fi.

2. Ceràmica informe

2.1. oxidada

3-6: fragments de ceràmica itàlopompeiana. Superfícies uniformes i poc rugoses. Desgreixant volcànic.
7-34: color taronja. Pareds eminentment primes. Superfícies uniformes i en general força fines. Desgreixant poc visible.
45-47: color taronja, de parets eminentment primes. Superfícies no gaire uniformes i rugoses. Força desgreixant.

2.2. òxidoreductora

35-44: Superfícies fines i uniformes. Poc desgreixant.

2.3. reduïda

48: ceràmica grisa de la costa catalana.

3. Altres

49-53: trossos oxidats totalment informes, gruixuts i difícils d'identificar, que podrien correspondre a grans recipients o a possibles teules planes.

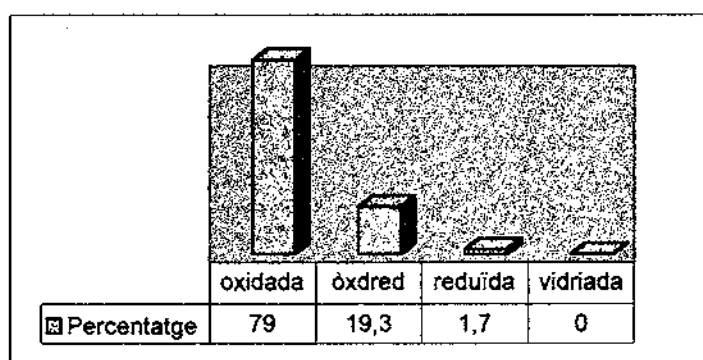
4. Taula i gràfics

4.1. Taula d'elements ceràmics

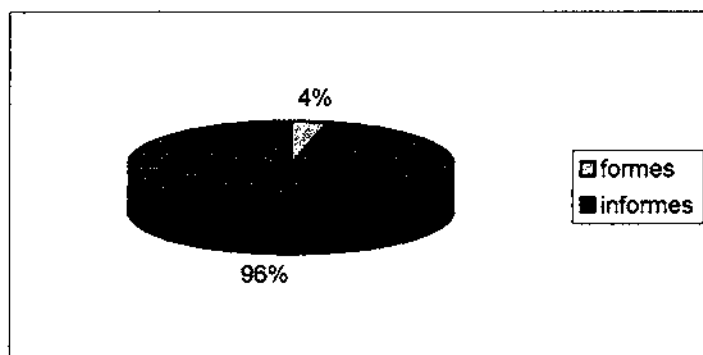
	oxidada	òxid-red	reduïda	vidriada	Total
Nanses	1	1	---	---	2
Informes	44	10	1	---	55
Total	45	11	1	0	57

Si als 57 fragments de ceràmica hi afegim els 5 components 49-53, ens fan un total global de 91 elements.

4.2. Percentatge dels tipus ceràmics

4.3. Percentatge de formes i informes ceràmics

MUN. CORNELLÀ DEL TERRI

Borgonyà (BOR)

A) UBICACIÓ

UTM: DG8361, alçada 185 m. aprox.
Municipi de Cornellà del Terri, Pla de l'Estany.
Campanya de 2001

B) DESCRIPCIÓ DEL JACIMENT

Prospectarem l'indret perquè topònim podria procedir del mot musulmà *bury* (torre). Està situat a tocar d'un antic camí que unia Cornellà i Pujals (dels Cavallers), dalt d'un petit turó, un lloc idoni per haver-hi hagut una fortificació.

La prospecció es va centrar als camps i horts que envolten l'església de Sant Joan Baptista, una construcció que apareix documentada el 1142 i que sembla ser que sofrí reformes arquitectòniques al s. XVII¹.

El resultat fou uns 180 fragments que van des de l'època medieval fins avui dia ja que el veïnat roman habitat. Pel que fa als fragments d'època medieval s'ha de dir que són escassos i que predominen les produccions modernes i contemporànies. Pel materials trobats no sembla que l'indret fos l'establiment del *Burguniano* citat el 957² sinó un nucli creat al voltant de l'església del s. XII i que pren el nom d'un indret veí que dona nom al terme, lloc que encara resta per localitzar, on sí que hi podia haver hagut el primitiu *bury*.

C) MATERIALS RECOLLITS

1. Formes ceràmiques

1.1. nanses

14: oxidada de color rogenc amb engalba a les dues cares. Superfícies fines i uniformes.

15, 19, 20: reduïda amb engalba a les dues cares. Superfícies uniformes i força fines. Desg्रेixant menut.

16-18: fragments reduïts amb engalba a les dues cares. Superfícies no massa uniformes i rugoses. Força desg्रेixant.

1.2. vores

1, 4, 9: vores diverses oxidoreduïdes amb engalba a les dues cares. Superfícies poc regulars i rugoses. Força desg्रेixant.

3, 5: reduïdes amb engalba a les dues cares. Superfícies força uniformes. Poc desg्रेixant.

2, 6, 7, 8, 10: diverses vores reduïdes amb engalba a les dues cares. Superfícies uniformes i rugoses. Força desg्रेixant.

11-13: oxidats recobets de vidriats de colors. Superfícies fines i uniformes. Poc desg्रेixant.

1.3. bases

22, 25, 28: planes, oxidades, amb engalba a una o dues cares. Superfícies uniformes i força llises. Poc desg्रेixant.

23, 24, 26, 126: diverses bases oxidoreduïdes amb engalba a les dues cares. Superfícies més o menys uniformes. Força desg्रेixant.

21: oxidoreduïda. Superfícies no massa regulars, més uniforme per la cara externa que no per la interna. Possible engalba externa. Poc desg्रेixant.

27, 29: oxidades recobertes de vidriat de color marró. Superfícies més o menys uniformes i rugoses. Força desg्रेixant.

1.4. decoracions

¹ VV. AA.; *Catalunya Romànica*, vol. 5, *El Gironès, La Selva, el Pla de l'Estany*, Enciclopèdia Catalana, Barcelona, 1991, pp. 409-410.

² ORDEIG, R.; *Les Dotalies...* doc. 73.

30, 35: òxidoreduïda amb engalba a les dues cares. Superfícies bastant uniformes i rugoses. Decorada amb dues incisions horitzontals.

31-34: reduïda amb engalba a les dues cares. Superfícies uniformes i rugoses. Força desgredixant. Decoada amb incisions horitzontals.

2. Ceràmica informe

2.1. oxidada

37: color clar. Superfícies uniformes. Poc desgredixant. Podia haver tingut vidriat?

38, 39, 41: color roig-marronós. Superfícies fines i uniformes. Poc desgredixant.

40: color roig-marronós. Superfícies fines i uniformes. Engalba. Poc desgredixant.

42, 43: color marronós. Superfícies fines externament i rugoses internament. Força desgredixant.

2.2. òxidoreductora

44-46: Superfícies fines i uniformes. No massa desgredixant.

47-49: Superfícies no gaire uniformes i rugoses. Força desgredixant.

50-82: Engalba a les dues cares. Superfícies rugoses i en general més o menys uniformes. Força desgredixant.

127: engalba a una cara. Superfície externa fina, com brunyida, i la interna poc rugosa. Força desgredixant.

2.3. reduïda

128-134: superfícies fines i uniformes. Engalba a una cara. Poc desgredixant.

136-137: superfícies poc uniformes i rugoses. Força desgredixant.

138: Superfícies fines i uniformes. Engalba dues cares. Força desgredixant.

139: Superfícies bastant uniformes i rugoses. Força desgredixant.

140: té una mena de brunyit exterior. Superfícies fines i uniformes. Poc desgredixant.

141-144: engalba a una cara. Superfícies no massa regulars i rugoses. Desgredixant en general força vistós.

83-125: engalba dues cares. Superfícies bastant uniformes i rugoses. Força desgredixant.

2.4. vidriats

145-191: oxidats recoberts de vidriats de diversos colors. Superfícies força fines i uniformes. Poc desgredixant.

3. altres

192-198: trossos oxidats de materials de construcció com teules aràbigues o totxos.

199: tros de pedra volcànica. Possible moli?

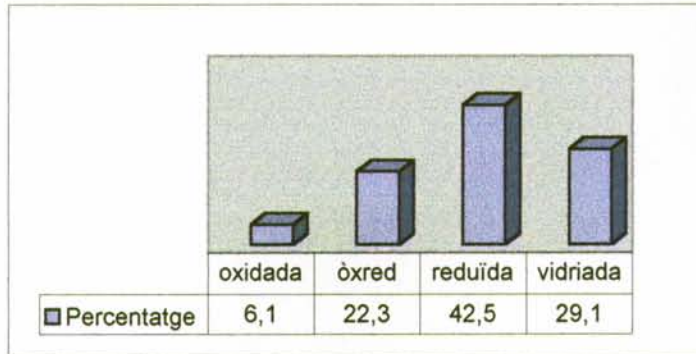
4. Taula i gràfics

4.1. Taula d'elements ceràmics

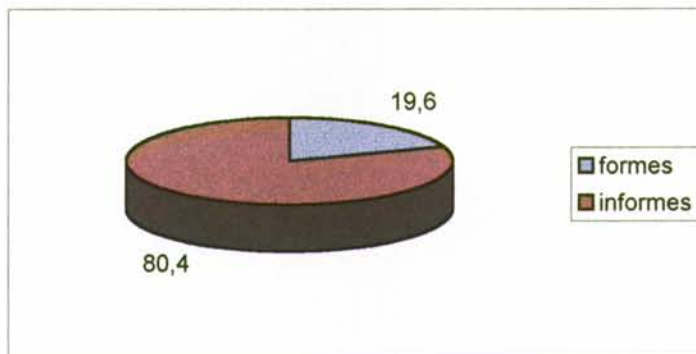
	oxidada	òxidored	reduïda	vidriada	Total
Nanses	1	---	5	---	6
Vores	---	3	7	3	13
Bases	3	5	---	2	10
Decoracions	---	2	4	---	6
Informes	7	30	60	47	144
Total	11	40	76	52	179

Si als 179 fragments de ceràmica hi afegim els 8 components 192-199, ens fan un total global de 187 elements.

4.2. Percentatge dels tipus ceràmics

4.3. Percentatge de formes i informes ceràmics

D) OBSERVACIONS

Gairebé totes les ceràmiques reduïdes presenten exteriorment una mena de bombolles amb desgrentant molt marcat.

Marge davant la rotonda d'entrada a Cornellà del Terri (RCA)

A) UBICACIÓ

UTM: DG8459, alçada 100 m. aprox.
Municipi de Cornellà, Pla de l'Estany
Campanya de 2001

B) DESCRIPCIÓ DEL JACIMENT

Durant els mesos d'estiu es van fer un seguit d'obres dins de Cornellà del Terri, a l'antiga carretera que unia Girona i Banyoles, just davant el nucli de la població. Des que amb motiu de les Olimpíades del 1992 es va construir l'autovia, aquesta carretera s'usa per entrar i sortir del poble. És per això que es va eixamplar i s'hi va fer una plaça rodona.

Prospectàrem les obres i en el tall d'un marge hi trobàrem dos fragments de ceràmica ibèrica de cuina (2,3), un de medieval (4) i un de contemporani (1). Desconeixem d'on podien provenir ja que, segons ens ha explicat un veí de la zona ¹, en el lloc on van sortir els fragments anys enrere hi havia un turó que fou rebaixat considerablement i convertit en un camp.

C) MATERIALS RECOLLITS

1. Ceràmica informe

1.1. òxidoreductora

2,3: Possibles trossos d'olla. Pasta grollera. Superfícies més o menys informes però rugoses. Força desgredant.

4: Superfícies uniformes i bastant fines. Força desgredant.

1.2. reduïda

1: fragment de color verdós. Pareds fines i uniformes. Força desgredant.

2. Taula i gràfics

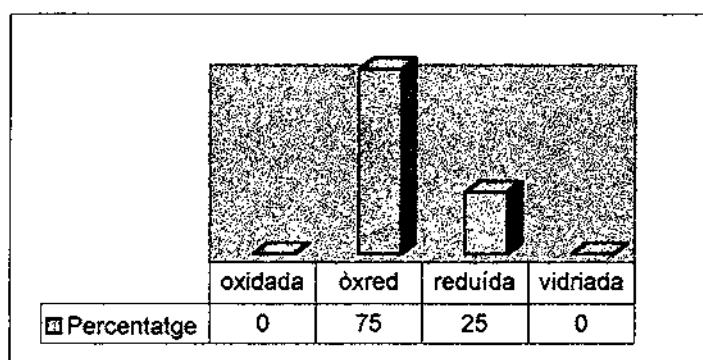
2.1. Taula d'elements ceràmics

	oxidada	òxred	reduïda	vidriada	Total
Informes	--	3	1	---	4
Total	0	3	1	0	4

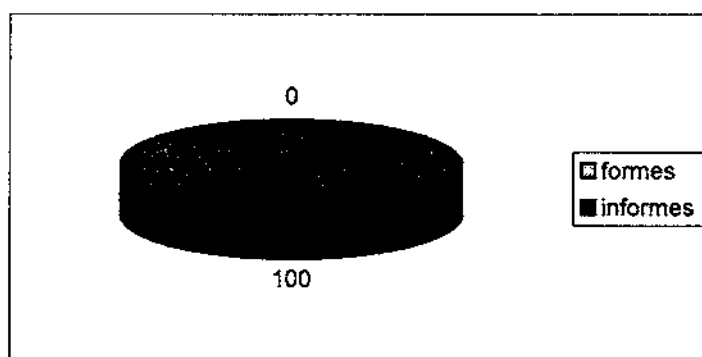
S'han recollit un total de 4 fragments ceràmics.

¹ El sr. Jaume Figueras, regidor de l'Ajuntament.

2.2. Percentatge dels tipus ceràmics

2.2. Percentatge de formes i informes ceràmics

D) OBSERVACIONS

Al mateix indret sembla ser que s'han trobat restes d'animals fossilitzats, presumptament mamífers, però no hi ha cap relació entre la seva època i la dels materials ceràmics trobats.

Ignorem si podia haver existit algun assentament al lloc abans de desmuntar-se la muntanya o si els materials han estat transportats a causa de la remoguda de terres.

Palol de Farga (PLF)

A) UBICACIÓ

UTM: DG8663, alçada 115 m. aprox.
Municipi de Cornellà del Terri, Pla de l'Estany.
Campanya de 2001

B) DESCRIPCIÓ DEL JACIMENT

Visitarem el veïnat perquè el seu topònim deriva del mot musulmà *balad*.

La prospecció es realitzà en uns camps al peu de les cases, en els quals vàrem obtenir una quarantena de fragments, la major part d'ells moderns i contemporanis. Hi ha, però, presència de terrisses medievals que ens marquen diferents períodes. Malgrat tot, creiem que no és l'emplaçament de l'antic palau i que el *balad* original havia d'estar en algun lloc proper.

C) MATERIALS RECOLLITS

1. Formes ceràmiques

1.1. tapes

11: red. Superfícies uniformes i rugoses. Engalba dues cares. Decorada amb una mena de ribetejat a la vora.

1.2. Nanses

9-10: reduïda amb un acanalament extern. Engalba dues cares. Superfícies poc uniformes. Desg्रेixant visible.

1.3. Vores

4: òxidoreductora amb engalba a les dues cares. Superfícies uniformes i una mica rugoses. Força desg्रेixant.

1: reduïda, d'ús indeterminat. Engalba a les dues cares. Superfícies uniformes i rugoses. Força desg्रेixant.

2: vora oxidada de plat o similar, recoberta de vidriats de colors. Superfícies fines i uniformes. Poc desg्रेixant.

3: vora d'olla, oxidada, recoberta d'un vidriat de color marró. Superfícies uniformes i una mica rugoses. Poc desg्रेixant.

1.4. bases

8: òxidoreductora. Superfícies poc rugoses, uniformes per fora i més informes per dintre. Poc desg्रेixant.

5: reduïda color marronós. Recoberta externament per una mena de brunyit o allisat. Superfícies uniformes i rugoses.

7: reduïda amb engalba exterior. Superfície exterior uniforme i interior no tant. Rugosa per dintre. Força desg्रेixant.

6: base circular d'un plat o bol, oxidada, vidriada de diversos colors. Superfícies fines i uniformes. Poc desg्रेixant.

2. Ceràmica informe

2.1. oxidada

40: recoberta d'engalba per la cara interna. Superfícies uniformes. Poc desg्रेixant.

41-44: color ataronjat. Superfícies irregulars i una mica rugoses.

45: color marró clar. Superfícies uniformes. Poc desgreixant.

2.2. òxidoreductora

12-19: recobertes d'engalba, algunes per una cara i altres per dues. Superfícies força uniformes excepte la 15. Desgreixant poc visible.

2.3. reduïda

20-22: superfícies més o menys uniformes. Poc desgreixant.

23-39: fragments diversos ambe ngalba a una o a les dues cares. Desgreixant en general ben visible.

2.4. vidriada

46-51: fragments oxidats, de pasta fina, recoberts de vidriats de diversos colors.

3. Altres

52-53: teules oxidades

54: possible tros de molí manual fet de pedra volcànica.

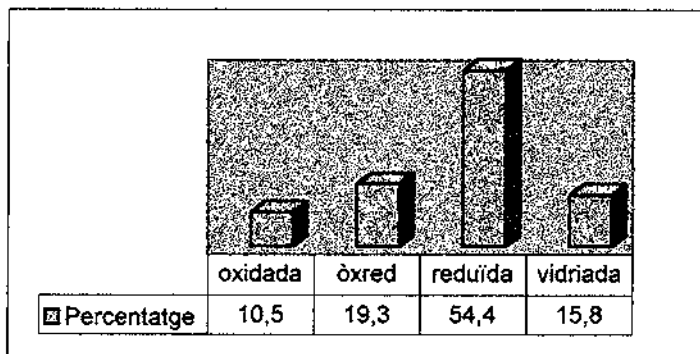
4. Taula i gràfics

4.1. Taula d'elements ceràmics

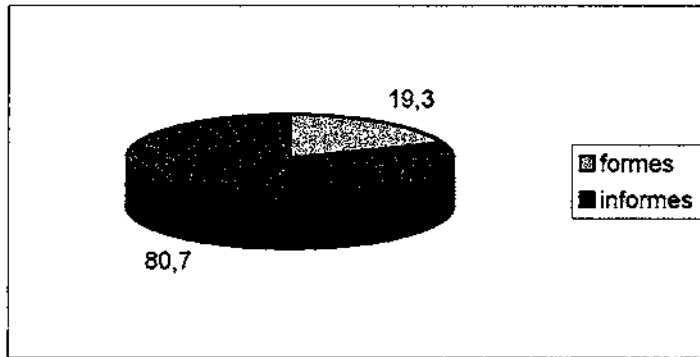
	oxidada	òxid.red	reduïda	vidriada	Total
Tapes	---	---	1	---	1
Nanses	---	---	2	---	2
Vores	---	1	1	2	4
Bases	---	1	2	1	4
Informes	6	9	25	6	46
<i>total</i>	6	11	31	9	57

Si als 57 fragments de ceràmica hi afegim els 3 components 52-54, ens fan un total global de 60 elements.

4.2. Percentatge dels tipus ceràmics

4.3. Percentatge de formes i informes

D) OBSERVACIONS

Gairebé totes les peces reduïdes tenen forats dins la pasta i una mena de bombolles a la cara externa.

MUN. PALOL DE REVARDIT

Castell i església de Palol de Revardit (PLR)

A) UBICACIÓ

UTM:DG8357, alçada 140 m. aprox.
Municipi de Palol de Revardit, Pla de l'Estany
Campanya de 2001

B) DESCRIPCIÓ DEL JACIMENT

Prospectarem l'indret atrets pel seu topònim d'origen musulmà (*balad*), tot i que no tenim constància que aparegui documentalment escrit (*Palatiolum/Paladol*) fins el 1075 ¹.

La recollida de ceràmica es va realitzar al voltant del castell i l'església. Trobarem una setantena de fragments, la major part dels quals van des de l'època baix medieval fins avui dia, coincidint amb algunes fases arquitectòniques de l'església (s. XII) i amb el moment de creació d'un mur de defensa exterior que envoltava el castell (s. XIII) ² i l'església, i amb les remodelacions urbanístiques del segle XX.

Malgrat els estrats més antics hagin estat arrasats a causa de les construccions que s'hi han fet en el decurs dels segles, potser hi ha uns fragments ceràmics que podrien correspondre a la fase alt medieval malgrat predominin els materials d'època moderna i contemporània.

C) MATERIALS RECOLLITS

1. Formes ceràmiques

1.1. nanses

14: nansa reduïda, circular, vertical, d'una tapadora, amb una mena de barret més ample a la part superior. Superfícies uniformes i rugoses. Color obscur. Força desgredant.

19: nansa oxidoreductora amb tres acanalaments externs. Superfícies uniformes i una mica rugoses. Força desgredant.

1.2. vores

10: vora indeterminada, reduïda amb engalba a les dues cares. Desgredant força visible.

11: vora indeterminada, gairebé acabada en angle recte, reduïda, amb engalba a les dues cares. Superfícies uniformes i rugoses. Força desgredant.

12: vora d'olla, reduïda, amb engalba en una cara. Poc desgredant.

13: plat o gibrell reduït, amb engalba a les dues cares. Superfícies uniformes i rugoses. Internament té una doble sanefa o acanalament. Força desgredant.

1.3. bases

16-18: oxidoreduïdes amb engalba a les dues cares. Superfícies rugoses i poc uniformes. Força desgredant.

15: base plana, reduïda, amb engalba en una cara. Superfície externa uniforme i interna no tant. Força desgredant.

1.4. brocs

20: broc de càntir, oxidat, recobert d'un vidriat de color marró-roig. Superfícies fines i uniformes. Poc desgredant.

¹ MARTÍ, R.; *Col·lecció Diplomàtica de la Seu...* doc. 353.

² VV.AA.; *Catalunya Romànica*, vol. 5... p. 437.

1.5. decoracions

21,23: fragments reduïts, amb un cordó exterior en el qual hi ha digitacions. Engalba en una cara. Desgredixant ben visible.

22,24: fragments reduïts, amb engalba a les dues cares, decorats ab un cordó exterior. Superfícies irregulars i rugoses. Força desgredixant.

2. Ceràmica informe**2.1. oxidada**

1,2: superfícies força fines i uniformes. Poc desgredixant.

3-6: color rogenc, superfícies fines i uniformes, engalba cara externa, poc desgredixant.

2.2. òxidoreductora

90: color roig intern i gris extern. Superfícies uniformes i rugoses. Poc desgredixant.

25, 36: engalba a les dues cares. Superfícies rugoses i poc uniformes. Força desgredixant.

2.3. reduïda

7: grisa de la costa catalana.

8: fragment prim sense engalba. Superfícies uniformes i rugoses. Força desgredixant.

9: fragment prim. Superfícies uniformes i rugoses. Poc desgredixant.

26: fragment molt fi amb engalba en una cara. Poc desgredixant.

27-50: Engalba dues cares. En general superfícies uniformes i rugoses, amb desgredixant força visible

2.4. vidriats

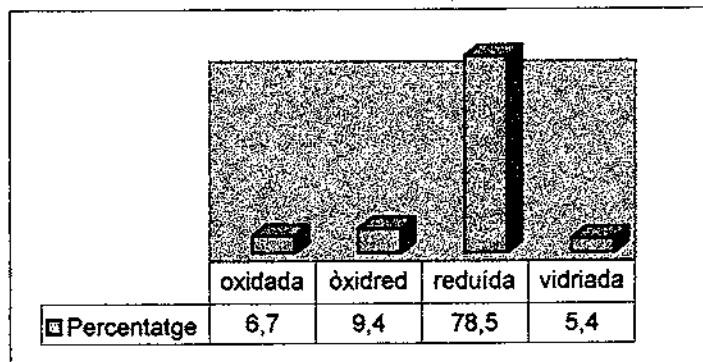
51-53: oxidats recobets de vidriats de diversos colors. Superfícies fines i uniformes. Poc desgredixant.

3. Taula i gràfics**3.1. Taula d'elements ceràmics**

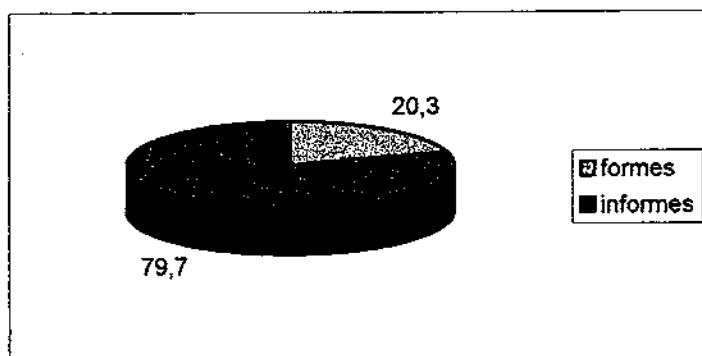
	Oxidada	òxidred	reduïda	vidriada	<i>Total</i>
Nanses	---	1	1	---	2
Vores	---	---	4	---	4
Bases	---	3	1	---	4
Brocs	---	---	---	1	1
Decoracions	---	---	4	---	4
Informes	5	3	48	3	59
<i>Total</i>	5	7	58	4	74

S'han recollit un total de 74 fragments ceràmics.

3.2. Percentatge dels tipus ceràmics

3.3. Percentatge de formes i informes ceràmics

D) OBSERVACIONS

Excepte els fragments 7, 9 i 12, tots els altres reduïts presenten a la seva pasta petits forats o cavitats, i a la cara externa rugositats exteriors a bombolles.

MUN. VILADEMULS

Palol d'Orfes -Cal Masdemont o Cal Sargantana- (PLO)

A) UBICACIÓ

UTM: DG8969, alçada 112 m. aprox.
Municipi de Vilademuls, Pla de l'Estany
Campanya de 2001

B) DESCRIPCIÓ DEL JACIMENT

Prop d'Orfes existeix el veïnat de Palol i el Pla de Palol, situats a banda i banda del riu Fluvià. Arribats al veïnat vàrem prospectar l'antiga casa de Cal Masdemont, avui coneguda com Cal Sargantana, i entorn seu recollírem una setantena de fragments, alguns dels quals són d'època ibèrica o ibèricoromana (40-44, 33-36), alt medievals possiblement dels ss. VIII ó IX (8, 26, 27), alt medievals més tardans (14, i possiblement 37-39, 47), baixmedievals (23-31-32) i la resta moderns i contemporanis.

C) MATERIALS RECOLLITS

1. Formes ceràmiques

1.1. tapes

6: tapa reduïda, amb un ribetejat a la vora. Engalba a les dues cares. Força desgredixant.

1.2. nanses

9: reduïda, amb restes d'engalba. Superfícies fines i uniformes. Poc desgredixant. Hi apareix el nom de l'empresa que l'ha fabricat: *M. Marcó, Quart, Girona*.

10: reduïda, amb un acanalament a la cara interna. Superfícies uniformes però malmeses i rugoses. Força desgredixant.

1.3. vores

8: òxidoreductora, sense engalba, color blau clar. Superfícies uniformes. Força desgredixant però no sobresurt de la pasta.

3: vora indeterminada, reduïda, recoberta d'engalba a les dues cares. Superfícies uniformes i una mica rugoses. Força desgredixant.

4: vora indeterminada, reduïda, amb una prominència a la cara interna. Engalba dues cares. Força desgredixant.

5: vora reduïda d'olla, amb engalba a les dues cares. Superfícies uniformes i una mica rugoses. Poc desgredixant.

7: vora reduïda, indeterminada, engalba a les dues cares. Superfícies uniformes i no massa rugoses. Força desgredixant.

1,2: vora de gibreil oxidada, recoberta d'un vidriat de color marronós. Superfícies fines i uniformes. Poc desgredixant.

1.4. bases

14: oxidoreduïda. Superfícies poc uniformes i rugoses. Força desgredixant.

16: possible base indeterminada oxidoreductora. Superfícies irregulars i rugoses. Força desgredixant.

11-13, 15: reduïdes. Superfícies no massa uniformes i rugoses, amb engalba a les dues cares. Poc desgredixant.

17: oxidada de color marronós-roig amb engalba exterior i a l'interior vidriat de color verd fosc. Superfície uniforme i no massa fina. Poc desgredixant.

1.5. decoracions

18: recipient reduït gruixut. Superfícies uniformes i rugoses. Decorada externament amb dues bandes en relleu paral·leles, sobre les quals hi ha digitacions.

19: recipient reduït gruixut, amb engalba a les dues cares. Superfícies uniformes i rugoses. Decorat amb dues bandes en relleu, paral·leles, amb digitacions.

20-22: reduïts gruixuts amb engalba a les dues cares. Superfícies uniformes i una mica rugoses, decorades amb bandes horitzontals incises. Força desgredant.

2. Ceràmica informe**2.1. oxidada**

31-32: color marró-roig. Superfícies exteriors regulars i llises i les interiors rugoses. Engalba a la cara externa. Poc desgredant.

41: taronja clar. Superfícies poc uniformes. Poc desgredant.

40, 42, 43: Color taronja, un d'ells més clar. Superfícies uniformes i fines. Poc desgredant.

44: color taronja. Superfícies uniformes i rugoses. Força desgredant.

2.2. oxidored

23: molt fina i superfícies regulars. Engalba a les dues cares.

26-27: color gris clar. Superfícies uniformes i una mica rugoses. Força desgredant. El fragment 26 podria ser de la mateixa peça que el 8.

24, 25, 28: Superfícies uniformes i rugoses. Engalba dues cares. Força desgredant.

30: color gris i taronja. Superfícies fines i uniformes. Poc desgredant.

2.3. reduïda

29: color gris clar. Superfícies poc uniformes i rugoses. Poc desgredant.

33-36: grisa de la costa catalana.

37, 39: fragment fi sense engalba, superfícies uniformes i força fines. Poc desgredant.

38, 47: fragments prims sense engalba. Superfícies uniformes i bastant fines. Força desgredant.

45, 46, 48-60: fragments amb engalba a les dues cares. Més o menys uniformes.

2.4. vidriats

61-75: fragments oxidats recoberts de vidriats de diversos colors. En general superfícies fines i uniformes. Poc desgredant.

3. Altres

76-80: teules aràbigues oxidades.

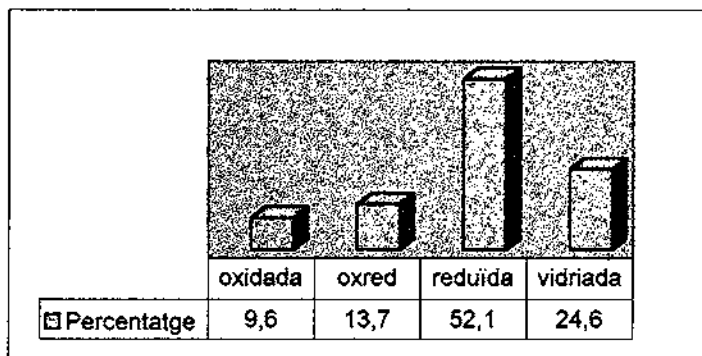
81: Pedra volcànica. Possible molí?

4. Taula i gràfics**4.1. Taula d'elements ceràmics**

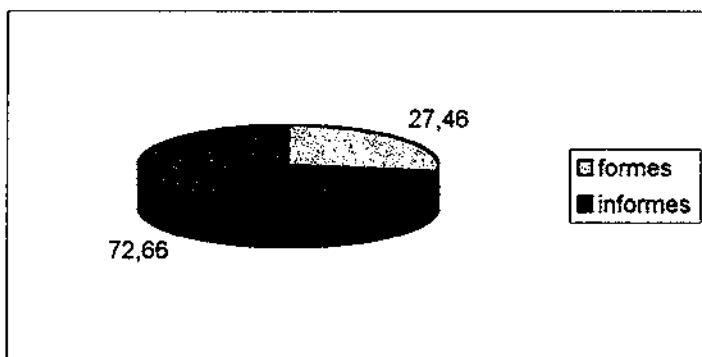
	oxidada	oxidored	reduïda	vidriada	Total
Tapes	---	---	1	---	1
Nanses	---	---	2	---	2
Vores	---	1	4	2	7
Bases	---	2	3	1	6
Decoracions	---	---	4	---	4
Informes	7	7	24	15	53
Total	7	10	38	18	73

Si als 73 fragments de ceràmica hi afegim els 6 components de 76-81, ens fan un total global de 79 elements.

4.2. percentatge dels tipus ceràmics

4.3. Percentatge de formes i informes ceràmics

D) OBSERVACIONS

Gran part de la ceràmica reduida presenta forats dins de la pasta i exteriorment rugositats semblants a bombolles.

Sant Pere de Juïgues (SPJ)

A) UBICACIÓ

UTM:DG8764, alçada 180 m. aprox.
Municipi de Vilademuls, Pla de l'Estany.
Campanya de 2001

B) DESCRIPCIÓ DEL JACIMENT

Sant pere de Juïgues és una petita església situada al costat del mas Sobirà, també conegut com can Güell. L'edifici sembla tenir elements arquitectònics del s. XII i afegits dels ss. XVII i XVIII, i a més s'hi van trobar dues lipsanoteques que es van datar dels segles X ó XI¹ i que actualment romanen al Museu d'Art de Girona.

Gràcies a la labor del Centre Excursionista de Banyoles, la capella s'està reconstruint i això ha provocat un petit moviment de terres. Per aquest fet i atrets per les referències documentals que sobre l'indret de Juïgues (topònim referent als jueus) hi ha durant el s. X², decidírem prospectar la zona.

El resultat ha estat la troballa d'una cinquantena de fragments diversos, més relacionats amb el mas modern i contemporani que amb el lloc esmentat als documents del s. X. Això ens fa pensar que l'indret on hi ha la capella no és l'emplaçament alt medieval, sinó que quan es crea l'església, aquesta pren el nom d'un veïnat proper que hi ha a uns centenars de metres i que s'anomena Juïgues (al costat d'Espasens). De fet no té sentit que una església cristiana se l'anomeni dels jueus (Juïgues) si no és perquè hi ha un topònim fixat anteriorment que identifica l'indret on està situada.

Pel que fa a les lipsanoteques, podrien procedir d'alguna altra església i haver estat dipositades a Sant Pere de Juïgues en algun moment indeterminat³.

C) MATERIALS CERÀMICS

1. Formes ceràmiques

1.1. nanses

6: nansa oxidada de color vermell, recoberta d'engalba a les dues cares. Superfícies uniformes i llises. Poc desgrentant.

1.2. vores

1,2: indeterminada. Reduïda. Engalba a les dues cares i poc desgrentant.

5: vora de gibrell o similar, reduïda, de color clar, recoberta d'una mena de vernís marronós. Superfícies una mica rugoses. Poc desgrentant.

3: oxidada recoberta d'un vidriat de color verd. Fina. Poc desgrentant.

4: tros de plat, amb un vidriat de color marró i groc. Fina. Poc desgrentant.

1.3. bases

50: plana reduïda, amb engalba a les dues cares. Superfícies una mica rugoses i uniformes.

¹ Tot això apareix a *Catalunya Romànica*, vol. 5... pp. 472-473.

² Una cita és del 941 i una altra del 983. Veure MARTÍ, R.; *Col·lecció Diplomàtica...* doc. 122; Sembla ser que també n'hi ha una del 888. Veure *Catalunya Romànica*, vol. 5, pp. 472-473.

³ Actualment també trobem esglésies barroques que tenen talles gòtiques, esglésies gòtiques que tenen imatges romàniques, o edificis de culte fets recentment que contenen elements de segles anteriors els quals han estat reaprofitats.

1.4. decoracions

7: fragment reduït, decorat amb dues sanefes exteriors amb digitacions, separades l'una de l'altra per una incisió horitzontal. Superfícies rugoses i poc uniformes. Força desgredant.

8: reduït, decorat amb una sanefa exterior bastant feta malbé. Engalba a una cara. Superfícies poc uniformes, poc rugoses externament i molt internament. Poc desgredant.

9: reduït amb engalba a les dues cares, decorada amb una tira externa amb digitacions. Superfície exterior fina i interior amb petits forats. Poc desgredant.

10: reduïda, engalba a les dues cares, l'exterior fina i la interior amb petits forats. Superfícies uniformes. Decorada externament amb un cordó amb digitacions.

11: vora reduïda de plat o gibrell. Superfícies uniformes i rugoses. Força desgredant.

100: vora indeterminada d'un recipient gros, reduïda, amb engalba a les dues cares. Rugosa i no massa uniforme. Força desgredant.

32: reduït, amb engalba a les dues cares. La cara interna té petits forats i l'externa és més uniforme. Engalba a les dues cares.

2. Ceràmica informe**2.1. oxidada**

45: color taronja, superfícies irregulars però fines. Poc desgredant.

2.2. òxidoreductora

13-16: engalba a les dues cares. Superfícies rugoses i uniformes. Una d'elles amb desgredant molt visible i les altres tres petit. Superfícies rugoses i uniformes.

2.3. reduïda

12: sense engalba. Superfícies rugoses i poc definides. Poc desgredant.

17-31, 33-42: Superfícies uniformes. Engalba a les dues cares. Desgredant menut però ben visible.

2.4. vidriats

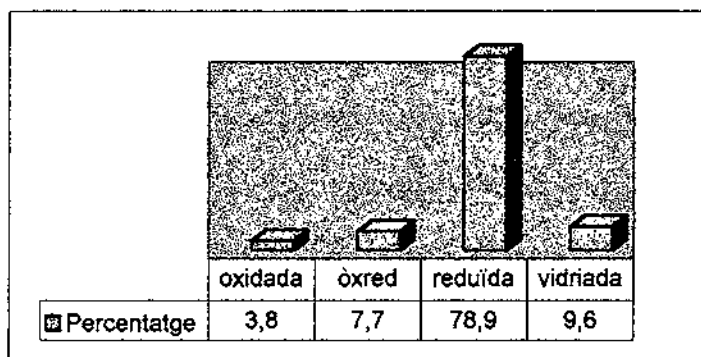
42-44: fragments oxidats recoberts de vidriat de diversos colors. Superfícies fines i uniformes. Desgredant fi.

3. Taula i gràfics**3.1. Taula d'elements ceràmics**

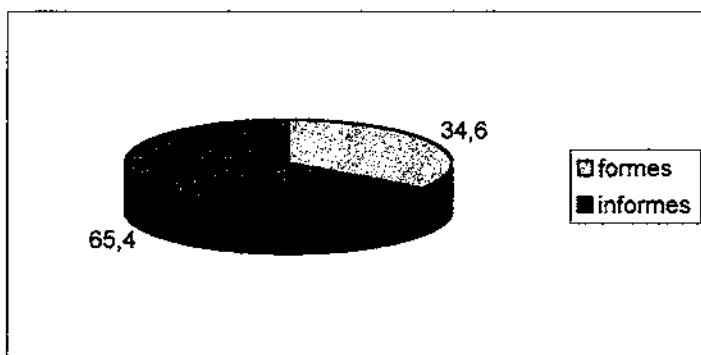
	oxidada	òxred	reduïda	vidriada	Total
Nanses	1	---	---	---	1
Vores	---	---	7	2	9
Bases	---	---	1	---	1
Decoracions	---	---	7	---	7
Informes	1	4	26	3	34
<i>total</i>	2	4	41	5	52

S'han recollit un total de 52 fragments ceràmics.

3.2. Percentatge dels tipus ceràmics

4.3. Percentatge de formes i informes ceràmics

C) OBSERVACIONS

Excepte els fragments 1 i 2, tots els altres reduïts tenen rugositats externes semblants a bombolles, desgreixant visible i petits forats a la pasta.

CONCLUSIONS

És encara aviat per avançar conclusions ja que cal realitzar més prospeccions. No obstant això, s'obren tot un seguit d'interrogants que caldrà intentar de solucionar, unes línies que ens marcaran futurs treballs.

Així, per exemple, creiem que l'emplaçament de Sant Pere de Juïgues no és l'indret citat al s. X sinó que el lloc antic de Juïgues podria estar situat prop de l'actual Espasens (mun. Fontcoberta) on hi ha un topònim Juïgues que dista de Sant Pere menys de mig quilòmetre en línia recta.

En el cas dels topònims Palol/Palau, que creiem provinents del mot àrab *bury*, estan situats en llocs de conreu tal i com havíem observat en els nostres treballs anteriors al Berguedà (*Evolució del poblament a la plana central del Berguedà des de l'època baiximperial romana fins l'alta edat mitjana, campanyes 1997-2001. Informes i memòries corresponents al Servei d'Arqueologia*).

L'objectiu d'aquest any era conèixer el terreny i, en funció del desenvolupament de la campanya, traçar les línies de treball, finalitat que hem aconseguit.

Resten encara indrets per localitzar i tot un seguit de comprovacions que caldrà fer a la propera campanya. Per això més que conclusions el que ens ha donat la prospecció d'enguany ha estat preguntes sobre les quals cal treballar.